

3. svetovni simpozij o ekološkem čebelarstvu

Vlado Augustin*, vlado.augustin@czs.si

Pojav varoze v čebeljih družinah konec sedemdesetih let prejšnjega stoletja je čebelarje na neki način »izgnal iz raja«. Ko so spoznali, kaj lahko varoje povzročijo v čebeljih družinah, so začeli mrzlično iskati rešitve. Najprej so bili to sintetični akaricidi, ki smo jih uporabljali za zatiranje varoj in s katerimi to počnemo še dandanes. To so zelo stabilne lipofilne substance, ki se nalagajo v vosku, nekoliko manj pa tudi v medu in drugih čebeljih proizvodih. Poleg problema nevarnih ostankov se pri uporabi sintetičnih akaricidov pojavlja tudi problem odpornosti varoj na ta sredstva.

Iznajdljivi, ekološko ozavešeni čebelarji so zato razvili postopke zdravljenja čebeljih družin z organskimi kislinami (mravljinčna, mlečna, oksalna kislina). Te kisline imajo čebele že v svoji presnovi, in če jih pravilno uporabimo, nimamo težav zaradi njihovih ostankov v medu ali vosku. Pri zdravljenju čebel po tej metodi pa imamo več dela. Da bi bil uspeh zadovoljiv, je treba delati z veliko občutka in čebele predvsem podrobno opazovati.

V večini evropskih držav so s spodbujanjem novih sonaravnih standardov kakovosti medu in sonaravnega čebelarstva že zmanjšali ali popolnoma prepovedali uporabo sintetičnih akaricidov. Prav tako so čebelarski inštituti v Švici, Italiji in Nemčiji že v začetku prejšnjega desetletja predstavili alternativne rešitve zatiranja varoj z organskimi kislinami.

Za čim lažji prehod z uporabe sintetičnih akaricidov na organske kisline si prizadeva tudi svetovna čebelarska organizacija Apimondia. Prav zaradi tega je od 4. do 7. marca 2014 v italijanskem mestu Castel San Pietro Terme v pokrajini Emilia Romagna organizirala 3. svetovni simpozij o ekološkemu čebelarstvu. Posveta se je udeležilo več kot 200 strokovnjakov iz 39 držav. Cilj simpozija je bil odgovoriti na štiri vprašanja:

- po čem se ekološko čebelarstvo razlikuje od običajnih čebelarskih praks;
- katere so pglavilne razlike pri zatiranju varoj v ekološkem čebelarstvu;
- ali so veljavna zakonodaja in postopki certificiranja za ekološko čebelarstvo ustrezni;
- kaj lahko v prihodnosti pričakujemo pri trženju ekoloških čebeljih proizvodov.

Prvi dan, pred uradnim delom simpozija, smo si udeleženci ogledali profesionalno čebelarstvo Ortolani. Gre za čebelarja, ki čebelarji s 600 čebeljimi družinami in svoje čebele prevaža po vsej Italiji. V prevozno čebelarjenje ga je po eni strani prisilila odločitev za ekološko čebelarstvo, po drugi pa veliki nasadi sadnih dreves, ki jih intenzivno škropijo s FFS, v bližini njegovega domovanja. Tako ima doma samo čebelarski obrat, v katerem so delavnica za izdelavo panjev, hladilnica za satje in prostor za točenje. Veliko zanimivejši je bil obisk polnilnice medu čebelarskega konzorcija Conapi, najpomembnejšega italijanskega polnilca ekološkega medu. Gre za konzorcij več kot 1.100 čebelarjev iz vse Italije, ki je bil za odkup in polnjenje medu ustanovljen pred nekaj več kot tridesetimi leti. Vsako leto od čebelarjev odkupijo več kot 2400 ton medu ter ga distribuirajo po vsej Evropi in tudi na Bližnji vzhod. Zanimivo je, da odkupijo kar 40 odstotkov medu ekološke pridelave in da zanj plačajo 15 odstotkov več kot za tistega brez ekološkega certifikata. O svojih odkupnih cenah sicer niso hoteli govoriti, vendar je cena medu v Italiji primerljiva s tistimi pri nas, med iz ekološke pridelave pa je v Italiji za približno 1 EUR dražji od medu brez ekološkega certifikata. V polnilnici smo si ogledali postopek dekristalizacije medu v vročih komorah, popolnoma avtomatizirano polnilno linijo, skladišče in seveda laboratorij, v katerem pred vstopom v proces polnjenja pregledajo vsak prispeli med.

Naslednja dva dneva smo po programu simpozija poslušali še predavanja o nekaterih drugih temah, in sicer o:

- ekološkem čebelarstvu v povezavi s kakovostjo okolja, GSO in čebeljo družino,
- zdravstvenem varstvu čebeljih družin v povezavi z varozo in s hudo gnilobo,

* svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

- prednostnih nalogah v ekološkem čebelarstvu, kot sta nova uredba in certificiranje,
- trženju ekoloških čebeljih pridelkov,
- ekološkem čebelarstvu kot izzivu in priložnosti za države v razvoju.

V okviru programa simpozija so bile predstavljene tudi dobre čebelarske prakse ekoloških čebelarjev, teh pa je v Italiji kar 12 odstotkov. Ti po večini čebelarijo v Dadant-Blattovih panjih in prisegajo na svojo avtohtono čebelo *Apis mellifera ligustica*. Podobno kot slovenski čebelarji imajo tudi tamkajšnji največ težav z varojami, s katerim bijejo še ostrejši boj kot mi v Sloveniji. Vzrok je italijanska čebela, ki nikoli ne preneha zalegati. Da izrabijo najustreznejši čas za uničevanje varoj – ko so te na čebelah – izvajajo apitehnični ukrep izolacije matice. Ko so družine brez zalege, varoje zatirajo s sredstvom Apibioxal, ki je izdelano na podlagi oksalne kisline. V obdobju po končani paši v italijanskih ekoloških čebelarstvih za zatiranje varoj po večini uporabljajo pripravke na podlagi timola. Da pri tem obstajajo tudi »izjeme«, smo se slušatelji simpozija lahko prepričali ob predstavitvi analize voska iz ekoloških čebelarstev, saj so v njem našli ostanke nam dobro znanih kumafosa, fluvalinata in rotenona.

Na simpoziju sem spoznal predstavnika podjetij Chemicals Laif in NOD Europe. Prvo izdeluje sredstvo za zatiranje varoj Apibioxal, drugo pa sredstvo MAQS, ki je izdelano na podlagi mravljinčne kisline. Beseda je dala besedo in prepričal sem ju, da se udeležita našega čebelarskega strokovnega posveta v Celju ter obe sredstvi predstavita tudi slovenskim čebelarjem.

Strokovna predavanja so mi še enkrat potrdila, da smo slovenski čebelarji, žal, preveč sramežljivi in da svojih uspešnih projektov ne znamo prikazati širši svetovni javnosti. Na simpoziju je bilo namreč veliko pozornosti namenjene projektom o kakovosti okolja, ohranjanju čebel, zatiranju varoj, skrbi za varno hrano – skratka, temam in projektom, ki jih pri nas izvajamo že leta, vendar zanje ne ve nihče zunaj naših meja.

Zadnji dan smo udeleženci simpozija obiskali najpomembnejši italijanski čebelarski sejem, tokrat že 31. Apimell. Gre za podoben sejem, kakršen je naš ApiSlovenija v Celju, s to razliko, da je ponudba na sejmu usmerjena v tehnologijo, ki jo uporabljajo v Italiji – to je v čebelarjenju v DB-panjih. Kljub temu sejem obišče veliko obiskovalcev iz tujine, saj sem srečal kar nekaj čebelarskih kolegov iz Hrvaške, Češke in Slovaške. Da gredo italijanski čebelarji v korak s časom, priča tudi podatek, da je bila večina panjev, ki so jih ponujali na sejmu, izdelana iz stirodurja. Kot zanimivost naj povem, da je bila sejemska cena 7-satnega prašilčka iz stirodurja 15 EUR, samo dopoldne pa so jih prodali poln vlačilec, ki jih je pripeljal iz Turčije.

Na koncu naj napovem, da bo prihodnji razvoj ekološkega čebelarjenja odvisen predvsem od razvoja trženja. Zaradi vse večje ozaveščenosti prebivalstva lahko v prihodnje pričakujemo povečano povpraševanje po ekološko pridelanih čebeljih pridelkih, s tem pa seveda tudi višjo ceno tovrstnih čebeljih pridelkov, saj je pri tej vrsti čebelarjenja višja tudi cena vhodnih surovin. ■

Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE

Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980

Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS.

MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!